Adagiū
Paremia
Prouerbiū

2

8)

P. FAVSTI ANDRELINI

Foroliuiensis Poetę Laureati atq; Oratoris clarissimi Epistolæ puerbiales & morales longe lepidissimę nec minus sententiosæ.

EX SECVNDA, RECOGNITIONE.

Ad me Jo: Cincinnū pbrm spectat is liber

Anno d. 1515.

LANDES- UND STADT-BIBLIOTHEK DUSSELDORF

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

VD 16

Beatus Rhenanus, Hieronymo Gebuilero Selestati bonas litteras profitenti. S.

Morales P. Fausti epistolæ, mi Hieronyme iccirco ad Germanicæ iuuentutis vsum, impressioni mandandas duxi, ꝗ viderem eas minime protritam triuialem ꝗ in se continere eruditionē. Nam habent eximiā imprimis verborū elegantiā, nec minorē sententiarū (quibus affatim scatent) venustatē. Inueniet hic ingenuus adolescēs, nō pauca ad bene beateq; viuendū hortamenta. Discet hic amorem mulierū esse fugiendū, & voluptatū fugam, ad sanctiorem vitam, q̄ maxime conducere, vt grecanico quodam versiculo præcipitur, quem hunc in modū Hermolaus Barbarus paraphrasi expressit.

Venter, pluma, venus, laudem fugienda sequenti.

Discet pręterea tempus (cui⁹ sumptu nihil p̄ciosius est) per inertiā non esse transmittendum. Ociū innumerorū malorū seminariū, impensissime euitādum. Et id genus plurima. Quæ omnia Foroliuiensis Faustus in his epistolis prouerbialibus ac protrepticis, cū lepide, tum grauiter complexus est, qui etsi in nōnullis opusculis genuino poetarū more lasciuiusculus sit, hic tamen integrum, ac modestum oratorē agit. Cęterū norit cādidus lector, adagia καὶ τὰς παροιμίας (vt greci dicunt) quadranter condimentorū rationē subire. His nempe immoderati⁹, in concinnādis edulis, popinatores vtantur, gustui, aut grata iocunda q̄ reddent. Illis, simili pacto (si modus absit) non tam splendorem, ac ornatum q̄ obscuritatē sermoni tuo afferes, Mediocritas vero omnia saluat, vbiq; optima, vt inquit Aristoteles, summus (Pliniano Eulologio) in omni scientia vir. Bene vale Selestati, pridie Kalen. septembris. Anno. M. D. VIII.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Epistola nuncupatoria.

Faustus illustri Franciæ Cancellario, Ioanni de Ganay Mecœnati suo, fœlicitatem.

HGerem diffusiore tecũ epistola, illustris Cancellarie, ni tantã rerum molẽ sustineres, vt Athlas ille cœlifer esse videaris. Helleboro, nec pauco sane indiget, q̃ loquatiorẽ, cũ par sit, Thersitem referat, apud eũ pręsertim, cui nõ modo supuacanea nõ legẽdi, sed ne respirandi quidẽ ocium supsit. Quid enim importuno locutore stultius, aut dici, aut excogitari põt? Itaq̃ laconẽ potius cũ turturẽ insequar, ne & plixior fiam, cũ ipse velim, & tu plus æquo degraueris. Extremę siquidẽ demẽtię foret in eã me garrulitatẽ incidere, quam in alijs dãnandã duco. Guidoni Rupeforti puerbiales, ac moales nescio quas epistolas idcirco dedicãdas cẽsui, q̃ niã nihil vnq̃ ptermittebat, qd̃ ad me vel iuuandũ, vel ornãdũ attineret. Nã quo altiori fastigio eminebat eo humaniorẽ se pbebat, in oẽs psertim litterarij nois pfessores. Quãq̃ inter eos sum ego, tãq̃ nycticorax ad solẽ, vl̃ nihil, vl̃ parũ admodũ intuẽs. Ingrati, mẽdaces, itẽ ac ęs alienũ cõflãtes, grauissime quidẽ apd̃ Persas plectebant̃, sed ĩ ingratos seuerius, cũ in alios animaduertebat̃, q̃ nihil tã detestabile sit, cũ collatũ in se beneficiũ non agnoscere, Maior insup adagialiũ apd̃ me epl̃arũ aceruꝰ cõgerit̃, q̃ nihil aliud oĩno pter publicũ affectãt. Ne semp inter chartaceũ, puluereũq̃ sitũ ĩmarcescãt. Eas cui iustius cũ aut tibi, aut Germano fratri deuoueã, certo habeo neminẽ, vt pote q vtriq̃ vsq̃ adeo obstrictꝰ sum vt nũq̃ vbis cõseq̃ possim. Nõ mihi si centũ linguę sint, oraq̃ cẽtũ Ferrea vox. Esto in faceto rure in facetiores nugas offerã. Arthaxerses Persarũ rex nõ tã donũ, cũ donãtis aĩm, exosculatꝰ ẽ. Nec eos dij aspnãt̃, q̃ cũ thura ñ habeãt, salsa tm̃ mola litẽt. Vale. O & presidiũ, & dulce decꝰ meũ.

Aa ij

Faustus fuit olim Mecœnas Vatis.

Thersites

Eiusdem Fausti ad illustrẽ Franciæ Cancellariũ Guidonem Rupefortem Epigramma.

Hactenus antiqua strinxi noua carmina lege
Nunc laxo certis verba ligata modis.
Fastidita petit varium mea musa palatum,
Non vno est semper mensa paranda cibo
Primum igitur parui fructum donamus agelli.
Crescat vt auxilio copia larga tuo.
Si forte aspirans de rupe fauonius adsis,
Cornua fœturæ plena recentis erunt.

Sequentium Epistolarum secundum primã, quæ nuncupatoria est. Argumenta.

Epistolæ .I.

Q̃ hactenus in pcudendo tm̃ carmine insudauerit nunc demum solutam orationem aggrediatur.

Epistolæ .II.

Amico reconciliato, aut raro, aut nunq̃ fidendũ.

Epistolæ .III.

Q̃ Aeneis non ab omnibus intelligatur, dubiã habens cũ Iliade palmam. Epistolæ .IIII.

Non esse antiquatis, obliteratisq̃ verbis vtendũ.

Epistolæ .V.

Non habendum esse cum fœmina commercium.

Epistolæ .VI.

Temporis iactura nihil esse, neq̃ pernitiosius, neq̃ detestabilius. Epistolæ VII.

Q̃ pueri ab optimo p̃ceptore cãdidis, tum literis, tũ moribus sunt imbuẽdi. Epistolæ .VIII.

Labores ocio añponẽdos, Epistolæ .IX.

Q̃ ideo epistolas scribat Adagijs scatentes, quia magna & moralia complectuntur.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

P. Fausti Andrelini Foroliuiensis Poetæ Regij, Ad illustrem Franciæ Cancellarium Guidonem Rupefortē, Prouerbialium, moraliumq; epistolarum Liber .I.

Argumentum Epistolæ .I.

Q; hactenus in procudendo tantum carmine insudauerit, nunc demū solutam orationem aggrediatur.

SI existimarē, illustris Cancellarie, me eo in albo esse, in quo vel antiqui, vel recentiores oratores inscribuntur, nihil certe aliud facerem, q; aut noctuam aquilæ, aut testudinem pegaso commiscerē. Oratorium enim munus, non modo primoribus labijs non gustaui, nec extremis digitis attigi, sed ne a limine quidem salutaui. Nō nihil sum conatus, illud peniculatim effigiare, cæterū vix ad vmbrā proximus accessi, q; operi manus artificium q; defuerint. Sub censurā aleāq; tuā veniṭ, in hoc q;quid est vmbratilis simulachri. Quum iudiciū habeas ad perpēdiculū, ad amussimq; q;dratū, non tantum crepidam (vt appelleus sutor) sed totam poteris imaginem non indigne censere. Nihil inuenies oīno, qd vel Demosthenis, vel Ciceronis lucernā oleat. Nam carmine ꝓcudendo oēm ferme ętatē consumpsi, atq; vtinā exquisito potius q; numeroso. Vergiliū (vt ait Seneca) illa fœlicitas ingenij soluta oratione destituit. Nō inficiant, cum alij, tum in primis versiculus cōsularis Ciceronem, alioqui latini parentē eloquij, inuitis (vt aiunt) musis) cecinisse. O fortunatā natā me cōsule Romā. Fœlix q, adiuuāte natura, potuit vtrūq; dicēdi genꝰ assequi, Oīs quippe ars, repugnāte natura, (si Quintiliano credit) vel parꝝ vel nihil prorsus valet. De me, inter oratores (vt ingenue fatear) iure dici potest, protritū, ac vulgare puerbium, Nūquid & Saul inter pphetas? Sed volui multa degustare, quippe, qui fastidientē habeam stomachū, ex di

Esse in albo ꝓ in eo nūo seu ordine. ꝓ chil. 636.
Noctuā aquile: testudinē pegaso assimilare: inpar compatio.
primoribus labijs gustare: Extremis digitis attingere:
A limē salutare:
peniculatim effingere.
Ad vmbrā ꝓxīg accedere.
Sub censurā aleāq; venire ꝓ ad iudicū et pbrerulā suū exprimētū.
Vmbratile simulachrū
Ad ꝓpendiculū: ad amussim quadrare.
Nō oleva crepidā sutor indicabit.
D. vd C. lucernā olere.
Inuitis musis canē.
Nūqd & Saul inter pphetas.
Fastidientē habere stōchū.

utina scribēdi carminis agitatione, Qui autē fieri potest, vt poeticam quis calleat, oratoriam aūt ignoret? Quum ex ipso carmine pedestris oratio profluxerit? Alia est, vt scis, noscēdi fili ratio, Alia vero cōtexendi. Exercitatiōe consūmat̄/quicquid natura arteq; ꝑcipitur. Vbi absit exercitacio, ibi, aut naturalis, aut artificialis peritia, vt cesset necessum est: Cū tota virtutis laus (vt p̄clare scriptū est a Cicerone) in ipsa tm̄ actiōe cōsistat. Itaq;, vt domū ex tabula manū tollerē, tumultuaria succisiuaq; lectione, recognoui nonnullas (quoad potui) epistolas, quas iamdiu ad varios (sicuti mos est) vel amicos vel inimicos p̄cipitauerā. Eas tibi nuncupatim dico deuoueoq;. Dixeris fortasse, & merito quidē. Quid mihi, Fauste, cum epistolijs istis tuis, Siculis gerris, Persicisq; nugis vanioribus? Scio ego, mi suauissime Guido, haud illas esse, quę præclaris ac maximis tuis in me beneficijs respondeāt, Sed vt auctoritate tua, elephātos ex muscis facias, & paruo pedi magnos calceos circūdes, Si ęqui boniq; feceris, forsitā, ex arido pumice ea in futurꝝ scatebit aqua, cui (vt arrogātiuscule loquar) vl' exundās Nilus īuideat. Vale.

filū orōis noscē. a tenere.
Ex tabula manū tollē.
Tumultuaria succisiua lectio.
Nūcupare
Gerrę siculę Ꝑsicę nugę.
Elephātos ex muscis facē.
Paruo pedi magnos calceos circūdare.
Ęqui boniq; facere.
Ex arido pūmice aquā scatē.
Aqua cui exūdās Nilus īuidet.

Argumentum Epistolæ. II.

Amico reconciliato, aut raro, aut nunq̄ fidendum.

COgerer profecto, Antonij, more Sardonio, profusius dissolutiusq; ridere: quāuis Licinius Crassus, seu Photion Heraclitusue, aut Philippus Romanorum imperator forem; quos idcirco, agelastos, idest irrisibiles nuncuparūt, ꝙ ille semel in vita, hi vero riserint nunq̄. Quis ita frontē caperat, superciliumq; subducit, Quin plane Democritum ageret, domi forisq; cachinantem, exclamantemq; illud Lucretij carmen: O cęcas hominum mentes, o pectora cæca. Quum tu, qui literas, ne de facie quidē agnoscis, in omnes, tum doctos, tum mo-

Sardo risus
Agelastus. i. irrisibilis.
Frōtem caperare. Supercilium subducē.
Democritū agē.
De facie agnoscē.

rigeratos oblatres? Quod certe perinde est, ac si audeat, vel culex elephantem mordere, vel formica leonē tondere. Non ignorabas, in duobus corporibus vnā eādemq; esse & meā & Fernādi anīam, sicuti amicitiæ candor, ac vis exigit. Quæ demū, authore Salustio, vera est, quū idē velle, idemq; nolle accesserit. Tu vero, tam sanctę, tamq; feruēti beniuolentię inuidēs, haud quaq; erubuisti, tāq; is qui frontē perfrictam habes, frigidam inter nos aquā suffundere. Quod quum olfecissemus, nō iniuria censuimus, te, aut noctuā inter cornices, aut asinū inter simias habendum. Dij boni, q; verax est Plautinū illud, Lupum esse hominē homini, non hominē, qui qualis sit non nouit. Nunc demum, vela vertis, studesq; duos parietes ex vna fidelia dealbare, & vno saltu duos simul apros capere. Nam subinde dicere soles, op̄a nostra ita ad vnguē lęuigata, pluteūq; ac demorsos vngues sapiētia, vt ne a Momo quidē carpi queāt, Eos in præsentia melle dulcoras, quos prius aloe inamaricasti. Ne p̄stoleris reciprocā laudatiōis talionē. Hoc enim esset, mutuū mulos scabere, senesq; senes cōfricare. Nos alterius frictiōe haud sane indigemus, vtpote, qui vngues habeamus, eam ad rē non inhabiles. Nos, qui nobiscū habitamus, non extra nos quęrimus, nostrisq; nos pedibus metimur, Chilonis pręceptū imitantes, p̄ foribus templi Apollinis inscriptum γνῶθι σεαυτὸν, idest nosce teipsum. At tu duabus sellis insides, sēperq; aquæ inhęres, Nec in solido cōsistis vnq;. Tanta vteris, & fluctuatiōe & inconstātia. Nōne hoc est, vel cothurno instabilius, vel nebula vanius in pariete depicta? Te modo hūc mō illū, p̄ viribus sauciare, Deinde illatū abs te vulnus demulcere? Tota via, totoue cœlo aberras, si arbitraris nos in saxo vēditare. Nō sunt nobis ocl'i lolio viciati, q̄n serpēte aq̄laq; acuti⁹ ītueamur, q̄rsū

Culex elephantem mordere: formica leonē tondē.
Pfricare frontē: nō erubescē.
Frigidā suffūdere aquā
Noctua vt īter cornices
Asinus vt īter simias.
Lupus ē hō hōi.
Vela vertē.
Ex vna fidelia duos parietes dealbare velle
Vno saltu duos apros capere.
Ad vnguē leuigare
Demorsos vngues sapere
Momus: hō mordax ac captiosissimus.
Mulos scabere: Senes se cōfricare.
nobiscū habitare. suis se pedibus metiri.
γνῶθι σεαυτὸν. nosce teipsum.
Duabus sellis insidere
Sēp aque inhęre
In solido cōsistere
Cothurno īstabilius
Nebula vanius depicta
Illatū vulnus demulcē.
Tota via: toto cęlo errare.
In saxo vēditare
Lolio viciati oculi

tendat palpãs & subdola hęc adulatio? nec tm̃ aquę Letheæ bibim⁹, vt Persij simus immemores, sic in assentatores excãdescentis: Bellũ hoc excute totũ, Quid nõ intus habet? Ne talpas putes, q̃ nõ vlularꝝ modo, ac Lyncũ, sed etiã Caprearꝝ oculos habeãt, Velim tibi ꝑsuadeas, bifrõtes nos Ianos esse, in q̃s a tergo nequeat, vel ciconia pinsere, vel asinus auriculas mouere, vl' canis linguã exerere. Te, qui non nouit, tollat, illiq̃ centones facias, qui albus an ater sis nesciat. Nos aũt non potes vllo q̃uis pacto supplãtare, qui te ab vnguiculo ad summũ capillũ, quiq̃ intus & in cute exploratũ habeamus. Vna manu panẽ ostẽtas, altera lapidẽ cęlas. Quod quidẽ est, litũ melle gladiũ offerre, monstrũ alere, clauũ clauo trudere, tragulã inijcere, fabricã struere, palpũ obtrudere, teq̃ vestitu ac creta occultare. Introrsus turpẽ, sed summa ĩ pelle decorꝝ. Neq̃ a simulata Crocodili natura alienũ, qui viso a se hoĩe statim illachrymat, eundẽq̃ mox deuorat. Hinc Crocodili lachrymæ, tanq̃ fictæ, deuitãdæq̃ noĩantur, Tibi q̃ optime quadrat, qd' de ficto falsoq̃ amico, scriptũ ẽ ab Horatio; Hic niger est, hũc, tu Romane, caueto. Sed q̃d Horatiũ ꝓfero? tametsi ab Hieronymo et doctus & acut⁹ appellat', quũ sub ouina pelle cauẽdos lupos, p̃cipiat redemptor ille noster, qui solus est, nõ tam renũ, q̃ cordiũ perscrutator? Piscaris tu quidẽ in aere, in mariq̃ venaris, si ex palinodia exorare recõciliationẽ credas. Prius testudo leporẽ cursu p̃uertet, currusq̃ bouem trahet, q̃ hoc vl' a me, vel a Fernãdo impetres. Semel staterã trãsilisti, Non est amplius Hyrũdo sub tectũ admittẽda, Inimico recõciliato, aut raro, aut nunq̃ fidas. Imputãdũ est pisci, si rediens ad euasum semel hamũ dep̃hendat'. Stultũ est dicere, nõ putarã. Frustra Neptunũ inuocat, qui scd'm patitur naufragium. Veterem pelliculã

Letheã aquã bibere

Caprearũ ac lynnũ oculos habere.

Janꝰ bifrons

Ciconiã pinsere. Asinũ auriculã mouere.

Canẽ linguã exerere

Cẽtones alicui facere.

Nescis albus an ater sis

Ab vnguiculo ad summũ capillũ exploratũ hr̃e hoĩes

In cute exploratũ hr̃e silr.

Vna manu panẽ ostẽtas altera lapidẽ celas.

Gladiũ melle litũ offerre

Monstrũ alere

Clauũ clauo retũdere.

Tragulã inijcere.

Fabricã struere.

palpũ obtrudere

Vestitu ac creta occultare se.

Crocodili nã esse.

Crocodili lachrymæ.

Piscari in aere. In mari venari.

Ex palinodia exorare recõciliationẽ

Prius testudo cursu leporẽ preueniet.

Currꝰ bouẽ trahet

Staterã trãsilire

hyrũdinẽ sub tectũ admittere.

Inimico recõciliato &c.

Stultũ est dicere nõ putarã

frustra Neptunũ inuocat qui scd'm patitur naufragiũ.

haud facile exuit, qui iam diu fraudibus occalluit. Non ne oīa tam ciuilia, q̄ꝫ pontificia iura ꝓclamāt? eū semper malū fore, quē semel malū fuisse constiterit, eodē p̄sertī mali genere? Nos, neq; austeros admodū, neq; inexorabiles areopagitas dixeris. An nescis, malo nodo, malum cuneū q̄rendū esse? Si tibi machera est, & nobis vrbina, sua est & formicis ira. Si a fronte, a tergoq; diligētius cōsiderasses, in eadē prora ac puppi remū duxisses, ab ouoq; ad mala vsq;, aheneus inter nos murus stetisses. Te vt euitemus/ansam dedisti, fenestrāq; aperuisti. Capra gladiū, quo mactaret adinuenit. Faber/q̄s fecit cōpedes ip̄e gestat. In expuētem recidit, qd' in cœlū expuit. Suo sorex indicio perijt. Potes tu, qui mali frontē repperisti, tuoq; iumēto accersisti, cū Ouidiana Phyllide, nō immerito conq̄ri: Heu patior telis vulnera facta meis. Proprio ligone seipsum ꝑcutere, vinetaq; sua cædere, ac in factā a se foueā decidere, q̄ꝫ imprudens incautūq; sit, vel lippis atq; tonsoribus notū est. Esto in pristinā nostrā necessitudinē recipiaris, dic sodes, dic inq̄ꝫ, cui nā vsui esse possis, in re p̄sertim literaria? ei nēpe, cui & canis in balneo. Quid graculo cū fidibus? Quid asino cū lyra? quid sui cū amaracino. Vide, q̄ꝫti te faciamus, vel laudantē, vel vituperantē, Vino vēdibili haud opus est suspēsa hedera. Canis qui plurimū latrat/ꝑraro mordet. Qui ex se ipsis dependēt, & tibi & tuis simillimis laqueū mandāt, mediūq; vnguē ostendūt. Non elephas culicē, nec dentati edentulos curant. Puerile est, fulgur ex vitro metuere.

Veterē pelliculā difficulter exuit, q̄ iā diu fraudibꝰ occalluit.
Inexorabiles areopagite.
Malo nodo malꝰ cuneus querendus est.
Si tibi machera ē et mihi vrbina.
Sua ē et formicis ira.
A frōte ac tergo ꝯspicē.
In eadē prora ac puppi remū ducē.
Ab ouo vsq; ad mala.
Aheneū stare murū.
Ansā prebere.
Fenestrā aperire.
Capra q̄ mactaret gladiū adinuenit.
Faber q̄s fecit ꝯpedes ip̄e gestat.
In expuētē recidit q̄d ī cœlū expuit.
Suo sorex indicio perijt.
Mali frōtem reperit suoq; iumēto accersijt.
Heu patior telis vulnera ꝛc.
Proprio ligone semet ꝑcutē.
Vineta ꝓpria cædere.
In factā a se foueā decidē.
Lippis atq; tōsoribꝰ notū.
Cui canis ī balneo.
Quid graculo cū fidibꝰ?
Quid asino cū lyra?
Quid sui cū amaracino?
Vino vēdibili nō opꝰ ē hedera suspensa.
Canis multū latrās raro mordet.
Laqueos mādare.
Mediū vnguē ostendē.
Elephas culicē nō curat.
Nec dētati edētulos.
Fulgur ex vitro metuē.

Argumentum Epistolæ. III.

Q. Aeneis non ab omnibus intelligatur,
dubiam habēs cum Iliade palmam.

Contra fluminis tractū adniterer, (suauissime Deli) si te minimo prouocarē, essemq; Icaro, ac Phœ-

Cōtra fluīs tractū adniti.
Audacior Icaro Phoetonte gigātibꝰ

tonte, ne dicã, gigantibus audacior. Si te, qui emunctas purgatasq; nares habeas, naso suspenderẽ. Non cuiusq; est nasum habere, nec Corinthũ petere. Sed sæpius olitor valde oportuna loquit̃, Latet & sæpius sordido in pãno sapiẽtia. Non sum ego, neq; Harpocrates, neq; Angerona, quorũ alter ab Aegiptijs, altera ab Romãis, obligato, obsignatoq; ore depingebat̃, ad silentiũ videlicet indicandũ. Vnde vice ꝓuerbij a luuenale vsurpat̃: Digito cõpesce labellum. Noscis, dentẽ essẽ linguæ claustrũ, ne aut tanq̃ cicada obstrepat, aut rana seryphia obmutescat. Tãtalus ob garrulitatẽ ad inferos est detrusus. Amyclę aũt tacẽdo periere. Oĩbus in rebus (teste philosopho) dãnanda est defectio. Ne simus ex his, de q̃bus dicit Horatius: Dum vitant stulti vicia, in cõtraria currũt. Cui astipulatur, & Neothericũ illud adagiũ, haud quaq̃ aspernandũ: Incidit in scyllam, cupiẽs vitare charybdim. Seu mauis & aliud: Incidit in prunas, cupiẽs vitare patellam. Nõ ab re Flaccus inq̃t: Est mod⁹ in rebus, sunt certi deniq; fines. Quos vltra citraq; nequit cõsistere rectũ. Quare, vt est apd̃ Homerũ, Circe Vlyssem admonebat: Extra vndã & fumũ longe cõpelle carinã. Qui vero errantẽ intuet̃, neq; mutire quicq̃ audeat, ac si oleũ in ore ferat, nõ tã ĩ culpa est, q̃ si ille idẽ aberraret. Sicuti apud Atheniẽses, piaculũ erat, errãti viam non mõstrare, ita & mõstranti nõ credere. Ne supciliũ corruges, si Cato in Catonẽ inciderit, ac tecũ ex plaustro loquar. Nec remulco, sed plena vtar velificatiõe. Audiẽdus semp est, cui (vt Lacedæmonio Apollini) q̃ttuor insunt aures. Bos lassus fortius (vt refert Hieronymus) pedẽ figit, in quẽ lunic⁹ ceu Darhes in Entellũ ꝓcumbit. Quorsum hæc? vt intelligas, ĩ Aeneide, quã tu ꝓpediẽ es aggressurus, agnũ natitare, leonẽq; submergi, neq; in ea repiri, qd̃ pueri clamitãt, sese

Emũctas nares habẽ.
Nasũ suspendẽ.
Nõ cuiusq; ẽ nasũ habere.
Nõ cuiusq; ẽ Corinthũ petere.
Sepiꝰ ẽ olitor valde opportuna locutꝰ.
In sordido pãno latꝫ ĩ sepiꝰ sapientia.
Digito ꝯpesce labellũ.
Cicadã obstrepẽ.
Rana seryphia.
Incidit in scyllã ꝛc.
Incidit ĩ prũnas ꝛc.
Extra vndã & fumũ ꝛc.
Qui errãtem ĩtuet̃ et mutire nõ audet ac si oleũ ĩ ore ferat nõ tã ĩ culpa ẽ q̃ si et ille aberrat.
Sicut errãti viã nõ mõstrare. ita et mõstrãti nõ credẽ.
Ne supciliũ corruges.
Cato ĩ catonẽ incidit.
Ex plaust⁹ loquit̃.
Plena vti⁹ velificatiõe.
Audiẽdꝰ ille cui q̃ꝰ insunt aures.
Bos lassatꝰ fortiꝰ pedem figit.
Dares ĩ Entellũ ꝓcũbit.
Agnũ natitare. et Leonẽ submergi.

in faba reperisse. In Vergiliana nuce, quo altior nucleus abscondit, eo ignotior medulla latitat, nec eã quiuis sus penetrat. Aeneidos ego glaciẽ Parrisijs abscidi. foresq; aperui, nec semel coactus sum, caput scabere, viuosq; ac crudos vngues arrodere. Nõ em̃ mihi, neq; int⁹ canebã. Nimirꝝ circulũ absoluit, atq; oĩm punctũ refert, q Gordij nodos in Aeneide, veluti Alexãder, gladio dissoluat, qsqs sec⁹ cẽseat, cornicũ ocl'os cõfixerit. Habet Verg. cũ Homero dubiã (vt Satyricus testat) faciẽtia carmina palmã. Vrsina lingua ita Aeneida effigiauit, vt instar mũdi (auctore Macrobio) cõstructa videat. Nã vti mũdus, ita & Aeneis, reꝝ diuersitate cõcinnat, si Crassi grauitatẽ, Crispi breuitatẽ, Frõtonis siccitatẽ, Ciceronis copiã, Plinij Symachiq; pinguedinẽ ac floriditatẽ, Si deniq; riui lenitatẽ, torrẽtisq; impetũ reqras, in vna tantũ Aeneide cõperies, q̃ quidẽ vna est in oĩbus, & oĩa in vna. Despumat illius vindemia, ex varijs hincĩde racemis, vndecim annos selecta, eoq; prelo exp̃ssa, quale antea latini degustarant nunq̃. Defæcat & in ea vinũ oĩm palato, Ambrosia Nectareq; suauius. Vix incęptæ a Vergilio Aeneidos, tãta fuit fama, vt Sextus Proptius p̃dicare nõ dubitauerit;

Cedite, Romani scriptores, cedite Graij,
Nescio quid maius nascitur Iliade.

¶ Cui Ouidius astipulat scribẽs: Et profugũ Aeneã altæ p̃mordia Romæ, Quo nullũ latio clari⁹ extat opus. Maro ad Augustũ rescripsit, de Aenea suo, tantã quidẽ rẽ inchoatã esse, vt pene mẽtis vitio defecisse videret. Papinius, Vergilij Simia, non erubuit Thebaida. xij. a se annos elucubratã, hisce ꝟ sib⁹ alloq; Nec tu diuinã Aeneida tẽta, sed lõge seq̃re, & vestigia sp adora. Alexãder Romanus imp̃ator dormitur⁹ iubebat semp ceruicali Vergiliũ suppõi, sicut et Homerꝝ Alexãder Macedonũ rex, ille, vt

Repit q̃d pueri ĩ faba. Quo altior nucleus latitat eo ignotior medulla. Sus q̃uis nõ pẽetrat. Glaciẽ abscidit. Fores aperuit. Caput scabere. Viuos crudosq; vngues arrodere. Intq canebat. Circulũ absoluẽ. Punctũ referre. Gordij nodos gladio dissoluere. Cornicũ oclos ꝯfigẽ.

Vrsina lĩgua effigiaẽ.

Crassi grauitas. Crispi breuitas. Frõtonis siccitas. Ciceroĩs copia. Plinij ꝛc pĩguedo.

Simia Virgilij papinius. ꝛ imitator eius.

Ad typū fingit.

ad Aeneæ, hic ad Achillis typū sese fingeret. Vergilius nullius expers disciplinæ, neq; laude (vt inquit Macrobius) extollit̃, neq; vituperio deprimit̃, quem Augustinus scribit, propterea a paruulis legi, vt, videlicet, poeta omnium p̃clarissimus, atq; optimus, teneris annis ebibat̃, nec ita facile obliuione aboleri queat. Caue, igit̃, ne illotis pedibus tam diuinã interpretatiõem attentes, sic & caput absq; lingua, pedariãq; sententiã sequaris, neue canis ex Nilo bibas. Caue, inq̃, ne remis velisq; nauiges, & sero Phryx sapias. Ardea incassum aquã culpat. Vtere vsurpato ab Aug. Cæsare, puerbio, σπεῦδε βραδέως, Id est festina lente, nã vt Catoni placet, sat cito, si sat bene. A se ipso fallit, qui sibi, aut Suffenus, aut Meuius, Sese autẽ fallere nihil est, neq; vanius, neq; pernitiosius. Vale.

Augustinus de Virgilio.

Illotis pedibus ingredi.

Caput absq; lingua.

Canẽ ex Nilo bibere.

Remis velisq; nauigat.

Sero phryx sapuit.

Ardea aquã culpat.

festina lente.

Sat cito, si sat bene.

Sibi Suffenus sibi Meuius.

Argumentum Epistolæ. IIII.

Non esse, antiquatis, obliteratisq; verbis vtẽdum.

Ad parietẽ: ad mortuũ verba facẽ.

Asinus plus stramẽ q̃ aurum.

Sctm dare canibus.

Ante suem rosas margaritasq; spargẽ.

pollicẽ vertẽ.

Surdo asello narrat̃ fabella.

Dola ad rubricã leuigari.

Loquẽdi sartagine abuti.

Cũ mrẽ Euãdri sermocinatur.

Rãcidũ lardũ sapẽ.

Ex auctorata reuocare ĩ lucem.

Aplũda.

floces.

DOleo in immẽsum, q̃ hactenus ad parietem, seu potius ad mortuũ, verba fœcerim, q̃q; sis asinus stramen pluris faciens q̃ aurũ. Etenim, mentis inops est, qui sanctum cani det, & ante suem rosas, margaritasq; dispergat. Si cogitassem, nihil retibus trahere, nunq̃ certe pressissem, quẽ cogor in præsentia pollicem vertere. Surdo asello narrata est fabella, quũ dolam, qua tu ad rubricã leuigareris attuli. Quid igit̃ loquẽdi sartagine abuteris, ac mecum, quasi cum matre Euandri, sermocinaris. Vetus rancidumq; lardum sapit, qui verba, multis iam sæculis obliterata, & a sequẽte demũ ætate ex auctorata, reuocare in lucẽ studeat, semperq; in ore habeat, aut venosum Accium, aut verucosum Pacuuium. Quẽadmodũ & is, qui ꝓ furfureo pane, apludã, pro fœtido vino, floces, vsurpabat. Et Imperator Hadrianꝰ adeo vetustatis amator, vt Ciceroni Catonẽ, Vergilio Enniũ,

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Salustio Cęcilium ptulerit, eademq; iactatiõe, de Homero, ac Platone, iudicauerit. Quoties quoties admonui, vt atticis Gellij noctibus inuigilares, & in Macrobij apud Vectiũ sympo sio conuiuareris, Illicq; si preceptorem non austris immisisses, audiuisses vtiq;, viuendũ esse moribꝰ præteritis, q; honesti, q; sobrij, q; modesti fuerint, presentibus autẽ verbis loquendum. Audiuisses, & C. Cæsarẽ a toto cœtu summo plausu exceptũ, qui primo de genealogia libro, scriptũ reliquit; Insolens atq; infrequẽs verbum, tanq; scopulum, euitandũ esse, Nisi vsu renascatur, penes quẽ vis est (vt testat Horatius) & norma loquendi. Saltantem Camelum facit, qui antiquã recentioribus ruditatẽ ostentet. Infœcundi quippe ingenij est, p̃ monstrãtem, q; q; illi debetur plurimũ, nõ excedere. Haud immerito posteri, & de deo, & de natura, conquererent, si quod maiores, vel labore, vel industria excogitarũt, nõ possent minores illud idem, & melius fortassis, comperire, dummodo ea rerum curiositate exagitarent, ad quam prisci neruos omnes intenderunt. Non alijs, nec pluribus certe membris, q; & nos simus, compacti erãt, neq; ingenio nepotibus p̃starent, nisi pro grauitate, ignauia, pro contemplatione, torpedo, p vigilia, somnus obreperet. Quo iunior, eo sane p̃spicatior. Es tu, me Hercle, senex bis puer, Immo semper puer. Non addam amplius, ne verbũ quidẽ vnũ. Inexperti est agricolæ, annosam arborẽ trãsplantare. Quis funẽ in puteum demittat, scienterq; deiectum extrahat? Duræ ceruici paranda est securis. Vale.

Austris cõmittẽ

Viuendũ est moribꝰ p̃teritis: p̃ñbꝰ aũt vbis loqndũ.

Saltãtem Camelũ facit.

Neruos omẽs intendẽ.

Senex bis puer.

Inexpti ẽ agricolẽ ãnosã arborẽ trãsplãtare.

Funẽ i puteũ demittẽ et spõte deiectũ extrhẽr.

Dure ceruici paranda securis.

Argumentum Epistolæ. V.

Non habendum esse cum fœmina commercium.

VEreor, mi Francisce, ne aquam in cribrum ingerã, bouemq; ad ceroma mittã, q; scilicet, ad corpus scribã absq; pectore, Quippe, qui sis vel pistillo

Aquã i cribrũ ingerit.

Bouẽ ad ceroma mittẽ.

Ad corpꝰ scribẽ absq; pectore.

Pistillo retusior.

Bethoo aere crassior. Horeste ꝛc insanior.

retusior, vel bethoo aere crassior. Nonne iure cẽsendus es, Horeste Labeoneq; insanior? Nõne exclamare libet Satyricũ illud: O medici, mediã pertundite venã. Cum meretricea voragĩe vsq; adeo immergaris, vt inde ebullias nunq̃? Cur anticyram non aduolas? vt illic Helleboro cerebrum expurges? Ira naso decidat, dum te aceto abluam, dumq; hulcus ad viuũ attingam? Qui quod non debet, agit, quod non vult, adinuenit. Nescis insane, nescis, fœminã amplecti, nihil aliud omnino esse, q̃ aut hamum deuorare, aut diaboli viscario intricari, aut in sinu ignem, in quo exuraris, deferre. Virum enim ac mulierẽ, tanq̃ ignem, paleamq;, nunq̃ insufflare cacodęmon cessat, donec & accendat, & inflãmet. Muliebre cõmerciũ, æque profecto, atq; igniuoma Chymera euitandum est, Semper flãma fumo est proxima. Stipula, quũ ꝓximat, statim ignem incendit, oleumq; flammis adijcit. Quoties fœminam adis, existimes te, inferni (vt ait Hieronymus) ianuã ingredi, Sathanæq; sagitta penetrari. Fœmina siquidẽ fuit ab initio, peccati aucupatrix, eritq; semp ĩexhaustus maloꝝ fomes, qd̃ nõ ignorãs Origenes, fęminã (inquit) esse peccati caput, diaboli arma, paradisi expulsiõem, delicti matrẽ, antiquæ legis corruptionẽ. Nullũ extat in fœmina membrũ, qd̃ vel auaritiã, vel latrociniũ, vel ꝓditionẽ, vel ingluuiẽ, vel luxuriã, hoĩes brutificantẽ nõ redoleat. Pro quibus explendis, quid cõtra ius, fasq; perpetrauerit, tũ maioꝝ, tũ minoꝝ exẽploꝝ, adeo latus est cãpus, vt satius sit tacere, q̃ pauca dicere. Nunq̃ alta excogitabit, q fœminaꝝ accessibus gestiat. Scortũ si, vt cœpisti, cõsectaberis, ex plumoso statim glaber fies, viuãq; ad cutẽ tõdeberis. Illud em̃ (vt nõ inscite a Plauto scribit̃) mare est, vt est, qd̃ des, deuorat, nũq̃ abũdat, immo, mare nõ est mare, sed meretrix mare est acer-

Helleboro cerebrũ expurgare. Aceto abluere. Hulcũ ad viuũ attingẽ. Qui qd nõ dz agit ꝛc

Hamũ deuorare. In sinũ ignẽ deferre.

Sp flãma fumo ẽ ꝓxĩa. flãmis oleũ adijcit.

Contra ius phasq;

Ex plumoso glabrũ fieri Ad viuã cutẽ tondi.

Albarum ethiopē. Phœnice rariorem.

timū. Aethiopē dealbat, qui fœminam collaudat, bonam vel nullā, vel phœnice rariorem, comperies. Et quid demum coitus est? nisi viriū eneruatio, &, vt Hyppocrates prodidit, leuis quidā morbus comitialis? Qua propter interrogatus Pythagoras, quādo concūbendū esset, cū te ipso, respōdit, infirmior fieri volueris. Vulgatum est & apd Græcos adagiū, de Milesijs, q luxu, nequitiaq; diffluētes, omne virilitatis robur pdiderant, πάλαι πότ' ἦσαν ἄλκιμοι μιλήσιοι, idest, Milesij quondā fortes, ac si euiratos, effæminatosq; dicerent. Cur, igit, porcis ex Epicuri grege inuolueris? Cur latrīę stercore depascaris? Cur sentinæ sordes imbibis? Cur Sardanapali incētiuis ad libidinē plumis obdormitas, stertisq;, quinta dū linea tāgit vmbra? Nonne in mentē venit, Epictetus ille philosophus, qui interrogāti Hadriano Impatori, quidnā amor esset, Respondisse fertur: Ociosi pectoris molestia, in puero pudor, in virgīe rubor, in fœmina furor, in iuuene ardor, in sene risus, in derisore delicti nequitia? An ignoras, luxuriā leonino capite, serpentinaq; cauda depingi? quoniā, voluptati soror est, tristicies, & penitētia, mœrorq;, comites subsequuntur. Facile Syrenum cātus prætexerit, qui Vlyssem agat. Veneris stimulos diffringes, si ocium fugias, studiū frequentes, contēplatione rapiaris, ab immodico cibo vinoq; abstineas. Ociosa quippe mens p illicitas sæpius cogitatiōes euagat, a qbus abest semp sublimiū rerū meditatio. A comico insup poeta doceris, sine Cerere & Baccho Venerē frigescere; quia, vt Hieronymi vbis vtar, Proxima sunt vētri genitalia. Vinū, in q (teste Apostolo) luxuria est, ebrietatis incæstusq; origo fuit. Noe, pmo reperto a se vino inebriatū, & demū a filio derisum cōstat, Lothopeā patrē, cū filiæ inebriassent, ad incæstū atq; infandū concubitū illexerūt. Vt homini

Milesij qndā fortes.

Stertit dū quīta linea tāgitur vmbra.

Epictetus phs.

Amor otiosi pectoris molestia.

cicuta venenum est, ita & vinũ. Sicuti scribit Aristoteles ad Alexandrũ. Nec iniuria Anacharsis retulit, vitẽ vuas tris pducere, vnam. s. voluptatis, alterã ebrietatis, tertiã contumeliarũ. Retulit & Aesopus, primam crateram ad sitim, secundã ad hilaritatẽ, tertiã ad voluptatẽ, quartã ad insaniam pertinere. Dido Vergiliana exoptat in mẽsa, Bacchũ lętitiæ datorẽ, ꝙ & alius sit furoris minister, qui Alexandrũ illũ magnum impulit, ad interimẽdum conuiuam, quem pximiorem, charioremq; habebat, nec nõ ad diruendã Persepolim, conspicuum totius orientis caput. Longe plura dicerẽ, nisi hac de re vberius scripsissem, eo in opere, quod de domesticis externisq; conuiuijs inscribitur. Vt igitur receptui canam, summatimq; cũ Hieronymo concludam, non tam æthnei ignes, Vulcania tellus, nõ Veseuus & olympus, tãtis ardoribus ęstuant, vt iuueniles medullæ, vino plenæ, & dapibus inflãmatæ. Vale, & memineris, luxuriosam iuuentam senilem esse pœnitentiam.

Esopus
Pœna cratera vini ad sitim. secũda ad hilaritatẽ. tertia ad voluptatẽ. quarta ad insaniã

Receptui canã.

Luxuriosa iuuentus senilis ẽ pœnitẽtia.

Argumentum Epistolæ. VI.

Temporis iactura nihil esse, neq; pernitiosius, neq; detestabilius.

Sicuti, & assentari nescio, ita & mẽtiri non possum, si vel illud, vel hoc possem, neq; in te, neq; in alios certe abuti vellem. Domitianũ, videlicet, imitatus, Agnitos postremo a se adulatores reiicientem, & Epaminundam ne loco quidẽ mentientẽ. Assentari parasiticũ est, mentiri vero (in quod grauiter apud Persas animaduertebatur,) aut fraudulentũ, aut irrisoriũ. Socrates, qui primus moralem philosophiã ex cœlo in terram deduxit, nefas esse arbitrabat, aut veritatẽ occulere, aut mendaciũ cõcedere. Ne asellus in pungentẽ recalcitres, errantẽq; in viam ducenti, æque gratias, ac terrestri deo,

In pũgentẽ recalcitres.

agas. Homo nanq; homini deus. Vtar autem Laconica dicẽdi breuitate, vt intelligas, posse me, & angusta copiose, (vt a verbo absit inuidia) et copiosa strictim disserere. Nõ possum nõ succensere, te natũ esse, vt tantũ numerꝰ sis, ac fruges absumas, brutũq; referas, non hoĩem, nec certe videas, nisi solũ qd' adest, quodq; p̃sens est, vti bestia rationis expers, qua qui abutit', is est iure inter pecora cõnumerãdus. Si Sisyphi saxũ reuolueres, nõ ita sineres iuuẽtam in ventũ abire, nec esses Pythagoræ oblitꝰ, p̃cipientis/duo tempa esse q̃ maxĩe considerãda, mane scilicet & vesperã. Ob id aiebat Cato, reddendã esse ocij rationẽ. Scribit & idẽ, cui Cicero astipulat', primũ Scipionẽ Affricanũ nunq̃ minus solũ fuisse, q̃ cum solus, nec minus ociosum, q̃ cũ ociosus esset. Ociũ quippe, absq; literis, mors est (inq̃t Seneca) ac viui hoĩs sepultura. Antonius pius, insequẽtis tp̃is adeo habendã rationẽ ducebat, vt a minimo quoq; sciscitaret', quidnã de se diceret', emendãs, quæ bene rep̃hensa erãt. Temporis iactura nihil est, neq; p̃nitiosius, neq; detestabilius. Lucro apponitur, q̃cquid vel die, vel nocte elaborat'. Solon vnus ex septem sapiẽtibus, dicere solebat, se q̃tidie aliq̃d addiscẽtem cõsenescere. Plato ita libros affectabat, vt rex Dion suis diceret, Aristippus semp̃ pecunias petit, Plato semper libros. Ingrediẽs lectũ Aristoteles, plumbea manu pilã sumebat, quę cum in subiectũ vas æneũ decideret, dormientẽ ad studiũ excitaret. Cleantes puteorꝝ aquas hauriebat, noctuq; ortos irrigabat, vt interdiu comodius posset in studiũ philosophiæ incũbere. Vnde vulgo, φρεανθλησ, idest ortorꝝ irrigator, cognominatꝰ est. Apelles picturę venustate insignis, nũq̃ tã occupatã diẽ egit, quin artis lineã duceret, qd' & in p̃uerbiũ cessit, nulla dies sine linea. Plinius, perire omne tempus arbitrabat', qd'

Homo hoĩ deus & saluator

Nũs es: et fruges ꝯsumẽ natꝰ.

Sisyphi saxũ reuoluere. In vẽtũ abire.

pythagoras

Mane & vesperã ꝯsidare debere.

Seneca

Ociũ absq; lr̃is mors est &c.

Tp̃is iactura nihil ẽ p̃nitiosiꝰ.

Apelles

Nũq̃ tã occupatã diẽ agẽ q̃n artis lineã duceret.

Nulla dies sine linea.

plinius

Pire oẽ tp̃s qd' nõ impetrẽ.

Hecuba. prauis.

A plinio
Interpolatoē sc̄ ap̄lq decē versus pdidisse.

Ab Origene
Nūq̄ manus hēt abscp̄ pugillari varias.

Ab Hieronimo
Meditari sp̄ qd̄ ad dei tabernaculū offerret.

Ab Augustino
A puero nōdū anniculo doceri.

Ptera vnda relabi nequit.

Scilicet rurū rota.

Eodē temone

Ad meridiē vsq̄ stertentem.

Imberbes malas habent.

Cato
Homo bulla.
Hō vas quassū, Seneca.

Flores genio offerri.

Seneca.
Nemo nostrū est mane is qui pridie fuerit.

Fluctū fluctū trudit: Dies diem.

nō impertiret. Tanta illi tēporis parsimonia, vt quū lector quędā perperā nunciata repetijsset, dixerit, ea interpolatiōe se amplius decē versus pdidisse. Origenes neq̄ cibū sumebat, absq̄ erudita lectione, neq̄ manus habuit vnq̄ pugillari vacuas. Semp meditabat Hieronymus, qd̄ ad dei tabernaculū offerret. Augustinus Hieronymū obnixe orat, vt se nō tanq̄ in scripturarū cāpo ludentē, sed in mōtibus anhelantē adiuuet, qui q̄uis & senex & episcopus esset, tñ paratus erat, vt ipse inq̄t, a puero nondū anniculo edoceri. Taceo numerosam exēplorū sylua, ne ea cōposito coegisse in vnū videar, ad inanē potius ostētationē, q̄ ad legittimā tui & admonitionē & rep̄hensionē. Vt p̄terita vnda relabi nequit, ita nec elapsum tempus reparari. Secūda currus rota, tametsi eodē in temone, nunq̄ tñ potest primā attingere. At qd̄ alludens Persius, sic ait, in ignauū ad meridiē vsq̄ stertentē. Nā q̄uis prope, te, q̄uis temone sub vno, Vertentē sese frustra sectabere canthum, Cum rota posterior curras, & in axe secūdo. Arbitraris forsitan, semp imberbes te malas habiturū. O q̄tū est in rebus inane, Si mortales eodē in statu vsqueq̄q̄ permanerēt, frustra igitē hominē, & Cato bullā, & Seneca vas quassum fragileq̄ iactatu nūcupasset, frustra Manilius cecinisset. Nascētes morimur, finisq̄ ab origine pendet, frustra senex Job ille Idumeus exclamaret, sese sicut fœnum aruisse. Quorsum idem defleret, hominē quasi florē egredi, conteri q̄, ac velut vmbrā aufugere? Quorsum antiquitas, Genio flores offerebat, nisi vt esset q̄ ocyssime vitæ nō immemor, q̄ flos mane virescens, & ante vesperā arescēs, humanæ vitæ typum imaginemq̄ pre se ferat. Nemo nostrū est mane, Mālas qui (vt refert Seneca) pridie fuerit, quū fluminum more rapiamur, interq̄ loquēdū immutemur, quēadmodū fluctus

fluctũ, sic & dies diem trudit. vnde fit, vt nõ ab re Flaccꝰ dixerit: Singula de nobis anni prædant eũtes. Quid plura, si longissimã nostram vitam cum æternitate cõferas, in eadem pene breuitate erit, qua bestiolæ quædã sunt, quas Aristoteles, Ciceroq; commemorant, apud flumẽ ab Europa pontũ influens, vno eodemq; die & nascẽtes & moriẽtes. O q̃ verissimũ est Horatij carmẽ: Vitę summa breuis, spem nos vetat inchoare longam. Multa siquidem inter os & offam, multa inter manũ & mẽtum, multa inter calicẽ & suprema labia accidere possunt. Sicuti Anceo, Antinooq;, ac Chalcãti euenisse legit, vt obiter Andragoram, Corneliũ, Senectionẽ, Cæsares duos, Aulum Pompeium, Lucium Vallam, Iulium Medicũ, Appium Sanfeium, Anacreontem poetam, repentino, inopinoq; fato oppressos conticescã. Ista & id genꝰ alia pensitabis, si tibi occurrerit Ouidianum hoc Distychon:

Dum vires, annique sinunt, tollerate labores,
Sic vobis nullum tempus abibit iners.

Præpares senectuti, nõ iniussum a Platone viaticũ, nulli q̃q casui obnoxiũ, vt q̃ te cõferas, illud tecũ/tanq̃q securꝰ Bias/deportes. Inexhaustũ indefessumq; Herculem imiteris, qui in ea qua tu es adolescẽtia, voluptarias oẽs illecebras abdicauit, seq; vni tantũ virtuti addixit, q̃ voluptas momẽtanea sit (vt voluit Plato) maloꝝ esca. Virtꝰ aũt æterna laboꝝ merces. Neq; Achillẽ aspernandũ putes, q̃ breuẽ (vt est apud Homerꝝ) vitã maluit cũ gloria, q̃q lõgissimã absq; gloria. Semper Catonẽ præ oculis habeas, quẽ affirmat Cicero, ita ad extremã vsq; senectutẽ vixisse, vt se frustra natũ non existimaret. Vale.

Multa inter os et offam.
Multa iter manu & mũtu.
Multa it' ralure & supina labia.

repentino iopinoq; fato oppressos

plato

Voluptas momẽtanea et maloꝝ esca.
Virtꝰ eterna laboꝝ merces

A Catone.

Ita vixisse vt se nõ frustra natũ non existimet.

Argumentum Epistolæ. VII.

Q̃ pueri ab optimo præceptore, candidis, tum literis, tum moribus sunt imbuendi.

Pila mea
Rubo arefacto pfractior

Male parētem asellū in rupes protrudere.
Hastā abijcē.
Harene cedē.

In retiariū ferula nō depugnabis.
Digitū exerē
Herbā porrigē.

Aquā mortario ꝯtudē.
Mare cęlo miscere.
Eandē cantilenā canē.

Ad Areopagū citari.

puerū ꝑtexta īduere.

Virilē togā sumē.
Nucibꝰ ludē.
A senis latē nō discedē.

Alia vita. alia dieta. alij dies. aliā vitā ū postulāt.
Nō eadē ē ętas. nō mens.

Paruulū vt ꝑuulū loq.

SPero certe pilā fore meā, Francisce amantissime, si neq; tu sis rubo arefacto perfractior, neq; ego asellum male parentē in rupes protruserim. Adhuc hastā nō abijcio, nec harenæ cedo, in quā, quum tecum digladiaturus descenderim, haud in retiariū (si sapias) ferula depugnabis, sed digitū exeres, herbāq; (ni fallor) porriges, neq; Turnū pudebit Aeneæ manu cecidisse, immo toto audiente theatro exclamabis: Tua est, Fauste, Lauinia cōiunx, Costas vero minus transadigā, vt te demū pœnitentē intuear, neq; ꝑceptoris monita, veluti aquam mortario contundentē. Quis non mare cœlo cōmisceat? vt eandē cantilenā recinā, quum tu vix pubescens studeas quotidie, nunc hoc, nūc illud scortū emollire, vt salax illeiuuenis, a Catone cēsorio redargutus, ꝙ semꝑ fornicē inhabitaret; & (quod iniquiore animo est ferendū) a pedagogo, nō modo non repræhēdaris, sed tota impune suburra permittaris sparsisse oculos. Ambo certe digni estis, qui ad Areopagū citemini, cui, nisi vtriusq; vitę ratio cōprobet, haud mediocrē, vt par est, pœnā luetis. Non ita ꝓfecto lasciuires, si fuisses ab eo, vt decuit, hęc edoctus, idcirco puerum ꝑtexta indui, vt ex purpure rubore, ingenuitatis pudore regat, cordisq; figuram in bulla ante illius pectus annecti, vt eā inspiciēs, demū se hominē cogitet, si corde ꝑstiterit. Sumpta autem virili toga, amplius nō oportere nucibus ludere, nec a senis latere, quoad possit & liceat, vnq̄ discedere, sicuti & Alcibiades a Socrate, & Cicero a Scęuola, aut raro, aut nunq̄ abscesserunt, Vt verū esse videat, quod a Satyrico poeta conscriptū est. Quędā, cū prima resecētur crimina barba; Alia vita, alia dieta, alij dies, aliā vitā, aliosq; mores, postulant. Nō eadem est ętas, nō mens, Paulus Christi Apostolus, quum esset admodū paruulus, omnia vt par-

uulus, & loquebatur, & agebat, demũ vir effectus, omno paruulũ euacuauit, vetusq; fermentũ expurgauit. Præceptor/qui nõ tam literis q̃ moribus insignit, est cũ ab alijs/tum a te potissimũ eligẽdus. Oportet em puerꝫ (si Aristoteli est credendũ) perinde a pedagogo, atq; cupiditatẽ a ratione/gubernari, Natura tenacissima est eorꝫ, quæ rudibus animis pceperit, Iuxta Flacci carmẽ: Quo semel est imbuta recẽs, seruabit odorẽ, Testa diu. Verꝫ deteriora vsq; adeo tenacius inhęrẽt, vt elui possint nunq;. Quãdo facilio bonũ in peius, q̃ inbonũ vitia cõuertant. Spartani, ciuiũ suorꝫ oculos, a contẽplanda Asiatica Ionicaq; luxuria, retraxerũt, quũ aliquanto faciliorem/virtutis ad luxuriã, q̃ luxuriæ ad virtutẽ transitũ viderẽt. Leonydas pedagogus, Alexãdrum Philippi Macedonũ regis filiũ vitijs quibusdã imbuit, quæ robustum & magnũ quoq; regem sunt prosequuta. Neq; Aristoteles, cui ille postea operam dabat, potuit vitium extirpare, a puerili institutione imbibitũ, adeo a teneris (vt inquit Vergilius) assuescere multũ est. Plato cũ quendam alea ludentem redarguisset, ille autem diceret, q̃ parua, o Plato, repræhendis? At non paruũ est (respondit) consuetudo. Quis Platonem non audiat, in libro de sanctitate admonentẽ, imprimis iuuenũ curã suscipiendã esse, vt q̃ optimi viri fiant, quẽadmodũ bonum agri cultorẽ, teneriores primũ plãtas curare decet, ac alijs deinceps prouidere. Si scholæ literis prodessent, moribus aũt obessent, potior Quintiliano, videt, bene viuendi ratio, q̃ vel optime sciendi. Plura quidem scire, aut bene beateq; viuere, summã esse laudem, affirmat Augustinus, si facere vtrũq; nõ possis, longe melius esse, bene viuere, q̃ plura scire. Percunctãte quopiã, quænã pueris discenda forẽt, hæc, inquit Agesilaus, quibus viri vsuri sint. Sed quoniã Horatius me

Vetũ fermẽtũ expurgat.

Deteriora tenacius hęrẽt vt eluĩ nõ possint.

A teneris assuescere multũ est.

Nõ paruũ est consuetudo.

Teneriores primũ plãtas curare decet.

Quintil. Nota:

Potior est bẽ viuendi ratio q̃ vel optime sciendi.

Aug. Plũ scire aut bẽ viuere summã esse laudem.

Aug. Longe melius est bẽ viuere q̃ plura scire.

Pueris discenda sunt ea q̃ viri vsuri sunt.

Nemo sine abq; vitijs nasci.
Optimq; e q minimis vrgeat.

moriæ prodidit, Neminẽ absq; vitijs nasci, optimũq; esse, qui minimis vrgeatur. Præceptoris virtutes, nõ vitia sunt imitãda, sicuti Romæ Apher quidã, qui p̃ceptoris alioqui eruditissimi, se oĩno æmulũ putabat, si eius linguæ stridorem, & oris tantum vitia exprimeret. Neq; vitij esse, ait Hieronymus, hominem vnum laudare in alijs, & in alijs accusare. Extollit in Tertuliano ingeniũ, sed hæresim damnat. In Origene miratur scripturarũ scientiam, non tamen recepit dogmatum falsitatem. In Didymo, & memoriã, & super trinitate fidei puritatem prędicat, in cæteris, quæ Origeni male credidit, ab eo se retrahit. Quemadmodũ doctus præceptor, ambobus (vt aiunt) brachijs strictim est amplectendus, ita & indoctus, manibus pedibusq; reijciendus. Nemo non esurit, qui cũ famelico degat. Ex imperita officina, nõ nisi expers artifex exit. Mali corui malum ouum nascit. Mala arbor haud bonos fructus parit. Alcybiades pugno magistrũ percussit, qui se nõ intelligere Homerũ fatebat, adiuitq; alium Homeri non ignarum, Alexandro magno impẽsius adhæreas, dicere solito, se a Philippo patre viuendi, ab Aristotele vero pręceptore, bene viuẽdi rationem, & causam esse assequutũ. Philippus epistolã ad Aristotelẽ scripsit, qua dijs gratias agebat, q; sibi contigisset Aristotelis temporibus Alexandrum nasci. Hoc etiã de Socrate fecisse Platonem cõstat. Iure igitur cecinit Iuuenalis; Dij maiorum vmbris tenuem & sine pondere terrã, Spirantesq; crocos, & in vrna perpetuũ ver, Qui præceptorem sancti voluere parentis, Esse loco. Dedi absynthiũ melle (vt sentis) conditũ, Dulcia vermes nutriunt, Amara vero aut expellunt, aut enecant. Vale.

In hoĩ alia laudãda alia accusanda.
Ambobq; brachijs amplecti.
Manibq; pedibusq; reijci.
Esurire cũ famelico degere.
Imperita officina expers artifex.
Mali corui malum ouum.
Mala arbor prauos fructq; profert.
Absynthiũ melle conditũ dare.
Dulcia nutriũt vmes.
Amara eos enecant.

¶ Argumentum Epistolæ. VIII.

Labores ocio anteponendos.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

EST mihi sane q̃ difficillimũ Philippe oĩm q̃s terra sustinet ignauissime, aut aruncã, aut Venusinã in te satyrã nõ scribere. Qui in vtrãq; aurẽ, ac vtrũq; in oculũ, ceu vitulus marinus, ita obdormites, vt a somno ipso videaris, eo ramo quassatus, q̃ Vergilianꝰ Palinurus soporatus depressusq; est. Nec a graui isto lethargo queas, neq; a me, neq; ab alio excitari. Q̃uis aq̃ calidissima abluaris, Voceq; Stẽtoria, iterꝝ atq; iterũ cõclamiteris, Gliris somno turgescis, Q; dubiæ cœnæ assuescas. Aesopi patina soporẽ irritat. Ad naturæ necessitatẽ somno est indulgẽdũ, qd̃ amplius est, ad inertiã ꝑniciẽq; est. Addit̃ vitæ, qd̃ somno demit̃. Nã dũ aliq̃d (vt ait M. Varro) mussitamus, pluribꝰ certe horis viuimus. Audi, q̃d de somno (vt alios interim cõticescã) dicat Ouidius: Stulte, q̃d est somnus, gelidæ nisi mortis imago? Longa quiescẽdi tꝑa, fata dabũt. Disce & a Plinio, Gallos excitãdis in oꝑa mortalibus, rũpendoq; somno esse a natura genitos, cũ sole cubitũ euntes, quintaq; castrẽsi vigilia, ad curã laborẽq; reuocãtes, Nec solis ortum incautis pauentes obrepe. Agesilaus Lacedemoniorꝝ rex somno eo (vt refert Plutar.) vtebat̃, nõ qui imperaret, sed cui a rebus gerẽdis imperaret̃. Alexãder magnus dicere solebat, duabus se potissimũ causis, mortalitatẽ, fragilitẽq; humanã intelligere, somno. s. & coitu, quas sola naturæ infirmitas parẽret. Studio aduersat̃ somnus. Illud elucubratiõis est, hoc autẽ aut laxationis, aut desidię. Simul flare sorbereq; difficile est. Nasturtiũ, q̃ Persę ꝓ somno vtebant̃, nõ papauer est tibi edendũ, ne eorꝝ sil'is efficiare, q̃ & ociũ laboribꝰ, & rubiginẽ splẽdori p̃stare putãt. Si tuis te pingo coloribꝰ, mihi tñ isthic neq; serit̃, neq; metit̃, nolo tibi esse, nec tutor, nec patruꝰ. Sed ne a more Horatiano sim alienus. Alba linea, oẽm vitę colorem

In vtrãq; aurẽ in vtrũq; oculũ obdormire.

Aqua calida ablui.
Voce Stentoria clamitare.

Gliris somno deprimit.
Dubię cęnę assuescere.

Quo magis dormitamus eo minus viuimus.

Varro
Dũ aliq̃d mussitamus plus viuimus.

Ouidij
Stulte q̃d est somnus &c.

Ex Plinio
Ad q̃d galli nati sint &c.

Idem Nasturtiũ Helleborũ

Sil' flare sorbereq; difficile.
Nasturtiũ somnũ excutit. Papauer inducit.

Suis quẽ pingere coloribꝰ.
Cui neq; serit̃ neq; metitur.
Nolo tibi esse nec tutor nec patruus.
Alba linea oẽm vitę colorem exequare.

exæquo. Satyricorꝫ partes sunt, ne sibi quidẽ ipsis parcere, vt demũ in alios tutius, liberiusq; inuehant; tuto linguã cõtra ceteros stringit, q̃ anteriore sese mãtica intueat. Est em̃ scænico nõ indignũ, si Clodius accusat mæchos, Catilina Cethegum. In tabulã Sylle si dicant discipuli tres. & de ꝗ tute loquuti Clunẽ agitẽt. Nemo nõ nouit Ciceronianũ in Catilinã morsum, debere omni vicio carere, q̃ in aliũ sit paratꝰ dicere. Ecquid demum, inertia, est; nisi nascẽs in latebris langor, ex ocio torporeq; pueniens, quę quidẽ ab Atheniẽsibus nõ aliter in forꝫ, q̃ delictũ aliqd̃, ptrahebat, vt ad laborẽ industriãq; excitaret. Tibi aurẽ q̃dẽ vellico, ceterꝫ Penelopes telã retexo. Quũ tu cuculo, lacerta, lupo, ceruario, ac curione, sis obliuiosior, adeo mentẽ habes cimerijs tenebris atriorẽ. Nõ forsan clumos excutiã in eos, q̃ albis affectãt equis p̃cedere. Quiq; tuo ipsiꝰ exẽplo, deterreant ab huiuscemõi inertia. Optimũ ę̃ aliena bñ vti insania. Iuxta carmẽ illd̃, vulgi sermone, ptritum: Fœlix quẽ faciũt aliena picula cau-

Ciceronis. S. Oi vicio carere eũ debere q̃ t̃ alii dicẽ conat.

Inertia qd sit.

Aurẽ vellicare. Penelopes tela retexere. Obliuiosior cuculo lacertã lupo ceruario curione. Atriora cimerijs tenebris.

Clumos excutere. Albis affectãt eqs pcedere.

Optimũ ę̃ aliena bñ vti insania.

Argumẽtum Epistolæ. .IX. (tũ. Vale.

Q̃ ideo epistolas scribat Adagijs scatentes, quia paucis magna & moralia cõplectuntur.

NOdum, Andrea, si in scyrpo quæris, & apinas, tricasq; inuestigas, cũ a me petis, cur epistolas scribã vndiq; adagijs scatẽtes, vixq; ab Appolline intelligibiles. Iuxta epigrãmaticũ illud: Non auctore tuis opus est, sed Apolline verbis, Filũ disrumpã, mansumq; in os inferã. Posteaq; mãmæ lallare, & buas, atq; papas infantiliter balbutire non desinis. Ne, scilicet, videaris aquã ex pumice, aut ab asino lanã postulare, linũq; lino cõnectere, & ab eo velle nãdi modũ ediscere, q̃ nũq; vel cortice, vl̃ vesica natauerit. Ego (vt scias) nõ cõsulto scribẽdi stilũ obscuro, vt tenebras iudicibus offundã, sicut

Nodũ in scyrpo qrere. Apinas trirasq; inuestigare.

mansũ in os mittere. Mãme lallare. Buas & papas balbutire.

Aquã ex pumice postulare: ab asino lanã. Linũ lino cõnectere. Nandi modũ ab eo ediscere q̃ nũq; cortice vl̃ vesica natauerit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

& Nigidius figulus, & Heraclitus Ephesi⁹ de industria fecere. Ille vulgo culpatus est, hic Scotinos cognominat⁹, ob immodicã, s. quã affectauit, intelligẽdi cęcitatem. Sed ne claudi more pilã tenere cẽsear, tentandã esse orbitã duxi, nulli hacten⁹ ꝓtritam, qua me quoq; possim Tollere humo, victorq; viꝝ volitare per ora. Ingenerosum est, vt ait Seneca, sape solũ ex cõmentario. Nullum certe p̃uium sequor, vel pessimũ, vel optimũ, ducem meipsum habeo. Publicã viam perambulat, vel occæcatus Phyneus, nõ vtendũ est alioꝝ filo, nã crãbe bis posita (vt Græcoꝝ parœmia fert) mors est. Si nõ det cacumẽ ascẽdere, laus erit radici nõ adhęsisse. In magnis (vt inq̃t Propertius) & voluisse sat est. Quid vtilius habes ꝓuerbijs? quæ succosa breuitate, vberiorẽ sensum, moralẽq; disciplinã complectunt? Pro ut agit & Solomon, quẽ refert Hieronymus, adagijs vitę instituta cõposuisse. Ille vna, ego alia incedo via. Prouerbia talpis tenebricosa, lyncibus ꝑspicua. Nihil est Dedalo inuiũ, nihil decocto inexpertũ, nihil Alchimenidi impenetrabile. Sagax canis latentẽ feram odorat. Debet oratio (qua & Stoici vtebant) tanq̃ punctũ esse, cui nec addi quicq̃, nec diminui quęat, quo ludat extra omnem alioꝝ aleã. Non inficior, Ciceronis ingeniũ Romano impio par fuisse, latinæq; facũdię Pomeriũ ꝓtulisse, tñ a caluo attritus, a Bruto elumbis, vtpote supuacaneus, eneruatusq; nũcupat. Nonne angustũ est legis scriptũ? interpretatio aũt latissima? Palmã obtinet, q̃ mare concha includit. Cæteꝝ, discipulus haud q̃q̃ imꝓbãdus est, qui qd' ignorat sciscitet, p̃ferẽs aliena verecũde discere, (vt facere Plato consueuerat) q̃ sua impudẽter ingerere. Ne Hieronymus cũ stomacho loq̃tur, scite quod nescias. Acum inuenit, qui acũ quęrit. Viã qui nescit, qua deueniat ad mare, eũ oportet amnem

Pilã tenere.
Tentãda orbita nulli hacten⁹ ꝓtrita.
Sape ex ꝯmẽtario.
publicã viã pambulare.
Alioꝝ filo nõ vtendũ.
Crambe bis posita mors est.
Laus est radici nõ adherẽ, etsi nõ det cacumẽ ascẽdẽ.
In magnis voluisse sat ẽ.
Tenebricosior talpis.
lynce ꝑspicatior.
Dedalo ingeniosior.
Cane sagacior
Punctũ esse.
Extra oẽm aleã.
Palmã obtinet qui concha mare includit.
Pstat aliena verecũde discẽ q̃ sua impudẽter ingerẽ.
Scio q̃ nescio.
Acũ inuenit q̃ acũ q̃rit.
Amnẽ seq̃ oportz qui viã ad mare nescit.

Mãibus pedibusq; adniti + toto conatu.

quærere comitẽ sibi. Quisquis manibus pedibusq; adnititur veritatẽ in ꝓfundo (vt voluit Heraclit⁹) demersam indagare, necesse est doctorẽ, vti Sybilla Phœbæo numine destituta, Museũ interroget, neq; indocto se cõmittat. Nam, si cæcus cæcũ duxerit, ambo in foueã deciderint, Rara ꝓfecto auis est, eum fieri magistrũ, qui nunq̃ manum ferulæ subduxerit. Tam etsi Manilius Senator, L. Apuleius, Syssarion Statuarius, & diuus quoq; Augustinus, insignes, doctore nullo, fuerunt. Ver non vna hyrundo, nec æstatẽ calidus vnus dies efficit. Vale.

Si cæcus cæcũ duxerit &c.

Rara auis.

fieri magistrũ q̃ nunq̃ manũ ferulæ subduxit.

Ver nõ vna hyrũdo: Nec æstatẽ vna dies calida facit.

Fausti Poetæ Regij Carmen in obitum Guidonis Rupefortis Franciæ Cancellarij nunq̃ satis laudati.

Corruit heu vulso fortis munimine rupes,
Qua sedes Clarij stabat amœna chori.
Gratam iterum toto sedem quæsiuit in orbe,
Nec compos voti est musa nouena sui.
Alta igitur raptũ sequitur snper astra Guidonem,
Hinc cæca, extincto lumine, terra iacet.

Idem de eodem.

Haud nouit forti thesaurum rupe latentem
Proh cæco ignauus pectore Gallus erat.
Mulciber irato fossis Ioue iussus ab antris
Extulit, in superos deposuitq; polos.
Assequitur tanto rectos pro munere gressus
Vnde fit Idaliæ gratior ille deæ.
Nec curat (tanta est directi gratia tali)
Martia lasciuo membra fouere sinu,
Amissum infœlix thesaurum Gallia deflet,
Sed quæ tarda venit, vana quęrela venit.

Idem de Ioanne Ganeo Guidonis
Rupefortis ꝗ diligentissi
mo successore.

Ecquis pallida subnixus mente negabit,
Omnibus alternas rebus inesse vices?
Ecce iterum lux est tenebroso reddita mundo,
Et redit a moto pristina forma chao.
Sed nulla est Franca tellus illustrior ora,
Tanta relucentis lumina solis habet.
Nam meus astrigero Ganeus ab orbe retraxit
Francia laurigeras in loca sancta deas.
Quis secum insignis Francæ moderator habenæ,
Duxerat in superis Guido beatus opes.
In noua sic abijt conuersus gaudia mœror,
Nec minor est Francis fama renata plagis.
Duret Ioannes ceruo viuacior ipso,
Lumine ne rursus terra sit orba suo.

Finis nouē epistolarꝝ adagialiū P. Fausti Andrelini
iuxta musarꝝ videlicet numerum & trium (quot
charites sunt) Epigrammatum, Argento-
rati ex ædibus Mathiæ Schurerij
Selestatini, Mense De
cembri. Anno.
M. D. XIII.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf